Obligaties: de stille kracht in uw portefeuille

Door *Maud Vanderbist*

Maud Vanderbist
Junior Private Banker

Stelt u zich voor: een bedrijf wil geld ophalen om verder te groeien. In plaats van naar de bank te gaan, kan het bedrijf ervoor kiezen een obligatie uit te geven. Dit betekent dat het bedrijf geld leent van investeerders, zoals u. Wanneer u een obligatie koopt, leent u eigenlijk geld aan het bedrijf. In ruil daarvoor betaalt het bedrijf u elk jaar rente (bijvoorbeeld 4%) voor de komende 10 jaar. Aan het einde van de 10 jaar krijgt u uw oorspronkelijke investering (de hoofdsom) weer terug.

Proficiat! U bent nu een obligatiehouder!

Dat, in zijn meest eenvoudige vorm, is een obligatie.

Wat is een obligatie?

Een obligatie is een verhandelbaar schuldbewijs waarmee u als belegger geld uitleent aan een bedrijf of overheid. In ruil hiervoor ontvangt u twee zaken: een vaste of variabele rentebetaling, de zogenaamde *coupon*, en de terugbetaling van het volledige startbedrag aan het einde van de looptijd.

Geld geven vs. geld uitlenen

U heeft het bedrijf geld geleend, dan spreken we van een obligatie. Hierbij is de kern dat het geleende geld na een bepaalde duur teruggegeven moet worden. Moest u het geld hebben geruild voor een deeltje van het bedrijf, dan spreken we van een aandeel.

Als aandeelhouder wordt u mede-eigenaar: u deelt in de winst, maar loopt ook het risico op verlies. Een obligatiehouder is daarentegen een schuldeiser: hij leent geld uit en heeft een recht op terugbetaling. Bij een faillissement wordt de obligatiehouder bovendien voor de aandeelhouder uitbetaald. Die zekerheid heeft natuurlijk ook een prijs: het verwachte rendement op langere termijn ligt lager bij obligaties dan bij aandelen.

Coupons, looptijden en rendementen: de drie pijlers

Om obligaties te begrijpen moet u drie begrippen kennen: de coupon, de looptijd en het rendement.

De coupon is de vaste of variabele jaarlijkse rentebetaling, uitgedrukt als percentage van de nominale waarde. Een obligatie met een nominale waarde van €100.000 met een vaste coupon van 5% keert jaarlijks €5.000 uit. Dat bedrag staat vast, ongeacht wat er op de markten gebeurt.

Een voorbeeld

Stel, u koopt een Belgische staatsobligatie van €100.000 met een looptijd van 8 jaar en een coupon van 2,80%. Wat betekent dit dan juist?

Jaarlijkse inkomst

U ontvangt ieder jaar €2.800 aan rente (=2,80% van €100.000)[1]

Aflossing

Na 8 jaar krijgt u uw €100.000 terug

Totaal rendement

€22.400 aan coupons.

[1] Indien u in België woont, wordt hier nog 30% roerende voorheffing van afgehouden.

Dit is één van de meest essentiële mechanismen in de financiële markten. U kan de relatie tussen de marktrente en de prijs van een obligatie vergelijken met een wip: als de ene kant omhooggaat, gaat de andere onvermijdelijk omlaag.

De looptijd is de resterende duur van de lening. De periode vanaf dat de obligatie wordt uitgegeven tot het moment dat het geleende bedrag wordt terugbetaald, de eindvervaldag. De looptijden kunnen sterk variëren. Een obligatie kan uitgegeven worden voor 1 of 100 jaar. Sommige obligaties hebben geen eindvervaldag, deze worden eeuwigdurende obligaties genoemd.

Als men spreekt over het rendement gaat het over de effectieve opbrengst van de obligatie. Het rendement brengt alles tezamen; het houdt rekening met de prijs die u betaalt voor de obligatie, de coupon die u ontvangt en de looptijd.

Een obligatie wordt typisch uitgegeven aan uitgifteprijs van 100. Stel dat u een obligatie koopt met een coupon van 4% aan 95. Het effectieve rendement is hoger dan 4%, aangezien u deze obligatie 'goedkoper' heeft kunnen kopen en u op de vervaldag de obligatie wel aan 100 uitbetaald krijgt.

De gouden regel van de obligatiemarkt is dat de prijs en het rendement van een obligatie altijd in tegengestelde richting bewegen: stijgt de prijs, dan daalt het rendement, en omgekeerd geldt hetzelfde. Beide grootheden bewegen als een wip: telkens in tegenovergestelde richting.

Wie geeft obligaties uit, en hoe veilig zijn ze?

Niet alle obligaties zijn gelijk. Veel hangt af van wie de obligatie uitgeeft, ook wel de emittent genoemd. De kredietwaardigheid van de emittent bepaalt in grote mate welk rendement u als belegger ontvangt.

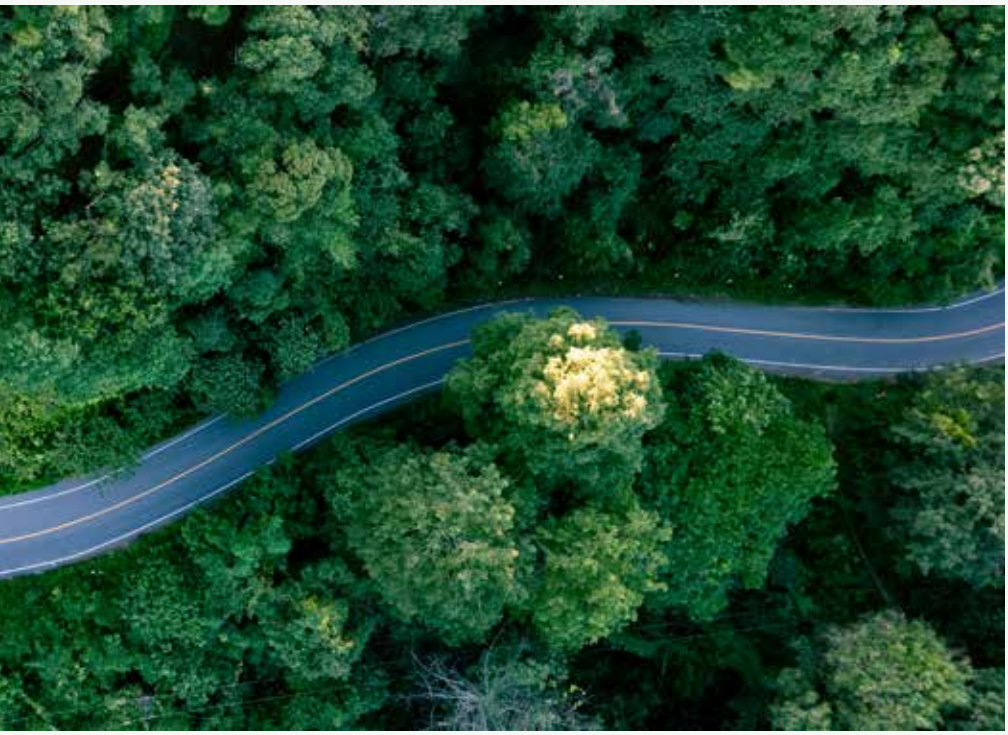

Staatsobligaties worden uitgegeven door overheden. Een Belgische staatsobligatie, of een Duitse Bund wordt als bijzonder veilig gezien. Ze lenen goedkoop want beleggers vertrouwen hen. Een Italiaanse of Griekse obligatie draagt iets meer risico, en biedt doorgaans ook een hogere rente ter compensatie.

Bedrijfsobligaties worden uitgegeven door ondernemingen. Omdat een bedrijf eerder betalingsproblemen kan ondervinden dan een overheid, betalen ze een hogere coupon. Het extra rendement ten opzichte van een staatsobligatie met dezelfde looptijd noemen we de spread, een soort risicopremie.

De belangrijkste emittenten worden beoordeeld op hun kredietwaardigheid door gespecialiseerde bureaus als Standard & Poor's, Moody's en Fitch. Zij geven elke emittent een rating om de kans op wanbetaling aan te geven. Alle obligaties die worden uitgegeven door een emittent met een rating van AAA t.e.m. BBB- noemt men investment grade. Ze verwachten een probleemloze terugbetaling. Alles onder die drempel wordt hoogrentende obligaties, ook wel high yield bonds genoemd: hoger risico, met een bijkomend hoger potentieel rendement.

De wip: hoe rente en prijs elkaar beïnvloeden

Dit is één van de meest essentiële mechanismen in de financiële markten. U kan de relatie tussen de marktrente en de prijs van een obligatie vergelijken met een wip: als de ene kant omhooggaat, gaat de andere onvermijdelijk omlaag.

Stel: u koopt een obligatie met een looptijd van 10 jaar en een coupon van 3%. 's Anderendaags verhoogt de Europese Centrale Bank de rente, en worden er nieuwe 10-jarige obligaties aangeboden met een coupon van 4%. Wat gebeurt er met uw obligatie?

Ze wordt minder aantrekkelijk. Waarom zou men verkiezen om slechts 3% te ontvangen, wanneer men ook 4% kan krijgen? Om de obligatie marktconform te waarderen, zal de prijs dus dalen tot die met een coupon van 3% ook een rendement van 4% oplevert. Dit zorgt ervoor dat het effectieve rendement gelijk is aan de nieuwe marktrente. Dit is de inverse relatie tussen prijs en rendement.

Scenario	Impact op prijs	Impact op het rendement
Marktrente stijgt	Prijs daalt ▼	Rendement stijgt ▲
Marktrente daalt	Prijs stijgt ▲	Rendement daalt ▼

Hoe langer de looptijd, hoe gevoeliger ze is voor deze beweging. Een obligatie die nog 20 jaar vaststaat, reageert veel heftiger op een renteverandering dan een obligatie die over 1 jaar afloopt.

Ook het niveau van de coupon is van belang: een rentestijging met 1% op een coupon van 3% heeft een grotere impact op de prijs dan een stijging van 1% op een coupon van 10%.

Kenmerk	Obligatie A	Obligatie B
Resterende looptijd	10	10
Rentestijging	+1%	+1%
Coupon	3%	10%
Verwachte prijsdaling	-8,7%	-6,5%

We noemen dit de *duratie* of het renterisico van de obligatie. Duratie is dus de prijswijziging van een obligatie bij een rentewijziging van 1%.

Risico versus rendement: de addertjes onder het gras

Obligaties zijn over het algemeen veiliger dan aandelen, maar dat betekent niet dat ze risicoloos zijn. De voornaamste risico's zijn de volgende:

Renterisico of duratie: stijgen de marktrentes, dan dalen de koersen van de bestaande obligaties. Hoe langer de looptijd en hoe lager de coupon, hoe groter dit effect.

Kredietrisico: de emittent betaalt de coupon niet of gaat failliet. Hoogrentende obligaties hebben hier meer kans op. We spreken hier dan van het asymmetrisch risico op een obligatie: als de emittent goed presteert is je winst vooraf bekend en beperkt tot de hoogte van de coupon, maar raakt de emittent in financiële problemen dan kan je verlies tot 100% oplopen. Bij een aandelenbelegging bestaat die asymmetrie niet: presteert het bedrijf goed dan stijgt de koers van het aandeel, presteert het bedrijf slecht dan daalt de koers van het aandeel, eventueel ook zelfs met 100%.

Inflatierisico: als de inflatie hoger uitvalt dan de coupon, verliest u reële koopkracht. Een coupon van 3% bij een inflatie van 4% betekent een nettoverlies aan koopkracht van 1%.

Liquiditeitsrisico: obligaties worden vaak minder vlot verhandeld dan aandelen. Verkoopt u snel, dan kan de prijs tegenvallen.

Herbeleggingsrisico: sommige obligaties zijn vervroegd aflosbaar Dat wil zeggen dat de emittent ze vroeger kan terugkopen, doorgaans wanneer de rente gedaald is. U krijgt uw geld terug op een minder gunstig moment.

Maar de voordelen zijn minstens zo belangrijk. Obligaties bieden voorspelbare kasstromen. Ideaal voor wie zijn financiën wil plannen. Ze bieden een contractueel recht op terugbetaling. Ze fungeren als schokdemper in een portefeuille: wanneer aandelen dalen, herstellen obligaties doorgaans.

Even kort door de bocht

Obligaties zijn verhandelbare leningen met een vooraf bepaalde vergoeding (coupon) en de belofte van terugbetaling. In contrast met aandelen, leveren ze geen spectaculaire verhalen over enorme winstgroei. Maar **ze doen wat een verstandige belegger soms nodig heeft: zekerheid bieden, het risico dempen en een stabiel inkomen genereren**. In een wereld die economisch onzeker is en geopolitiek gespannen, is dat geen kleine verdienste. •

SECURITIES
DE MUNTER

LUXEMBURG
120, Boulevard de la Pétrusse
L-2330 Luxemburg
Tel (+352) 453929-1

BELGIË
Franklin Rooseveltlaan 142
B-1050 Brussel
Tel (+32) 2 230 32 27

Jan Van Rijswijcklaan 200
B-2020 Antwerpen
Tel (+32) 3 220 00 60

BTW LU18162363 - BE0861.975.652
R.C. Luxembourg B 56002
info@sdm.lu www.sdm-privatebanking.com

DESIGN & PRODUCTION vinix.agency

LE POINT FINANCIER
Copyright © 2026 Securities De Munter.
Alle rechten voorbehouden.

Disclaimer. Dit magazine is een publicatie van Securities De Munter, gereglementeerd door het CSSF (Commission de Surveillance du Secteur Financier) in het Groothertogdom Luxemburg. Deze uitgave mag niet worden gezien als een beleggingsvoorstel. Dit is een informatief document dat de vennootschap in geen geval bindt. De vennootschap Securities De Munter garandeert niet dat de financiële instrumenten die in dit document gebruikt worden geschikt zijn voor u. Alle financiële transacties die u verricht, rekening houdend met de financiële informatie in deze brochure, worden uitgevoerd met uw volle verantwoordelijkheid. Beleggen in bepaalde financiële instrumenten (zoals aandelen) kan een aantal grote risico's met zich meebrengen. Vóór de uitvoering van alle transacties moet de belegger over een kennis- en ervaringsniveau beschikken dat nodig is om de risico's verbonden aan het gebruik van bepaalde financiële instrumenten te begrijpen. In sommige gevallen kunnen deze risico's leiden tot een tijdelijke vermindering of zelfs verlies van een deel of het geheel van het belegde kapitaal. Medewerkers van Securities De Munter kunnen vóór de verspreiding van deze aanbevelingen handelen in het financieel instrument. Eventuele rendementen die in deze publicatie vermeld werden, zijn gerealiseerd in het verleden. Er is geen garantie dat zij ook in de toekomst behaald zullen worden. Men kan evenmin zeker zijn dat de beschreven scenario's, verwachtingen en risico's zullen uitkomen in de realiteit. Zij dienen als indicatief beschouwd te worden. De gegevens die in de publicatie vermeld worden, zijn louter informatief en kunnen aan veranderingen onderhevig zijn. Wisselkoersschommelingen kunnen vooropgestelde resultaten en rendementen beïnvloeden. De publicatie geeft de analyse weer van de auteur op de vermelde datum. Hoewel de analyse gebaseerd is op volgens de auteur betrouwbare bronnen, kan de correctheid, volledigheid en actualiteit van de gebruikte informatie niet gegarandeerd worden. Securities De Munter kan nooit aansprakelijk gesteld worden voor de eventuele onjuistheid of onvolledigheid van bepaalde gegevens in deze publicaties.Niets in deze publicatie mag gereproduceerd worden zonder de voorafgaande uitdrukkelijke en schriftelijke toestemming van Securities De Munter. Deze publicatie is onderworpen aan het Luxemburgs recht en aan de uitsluitende rechtsmacht van de Luxemburgse rechtbanken.